STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
M. POIARESE MADURA
přednesené dne 16. prosince 2004 [1]

1. Projednávaná věc je významná ze dvou důvodů. Žaloba podaná Španělským královstvím proti výzvám k podání žádostí uchazečů o místa v rámci přijímání dočasných zaměstnanců Eurojustu poskytuje Soudnímu dvoru další příležitost, aby přezkoumal význam a dosah jazykového režimu orgánů a institucí Evropské unie. Soudní dvůr se již vyslovil k jazykovému režimu uplatňujícímu se na řízení o zápisu před agenturou Evropského společenství, a sice před Úřadem pro harmonizaci na vnitřním trhu (ochranné známky a vzory) (OHIM) [2]. Nyní má rozhodnout o jazykovém režimu uplatňujícím se na přijímací řízení a na vnitřní činnost instituce Unie, jakou je Eurojust. Tento krok však bude možné učinit pouze tehdy, uzná-li Soudní dvůr přípustnost žaloby na neplatnost podané členským státem vůči aktu přijatému institucí Unie v rámci ustanovení hlavy VI Smlouvy o EU. V projednávané věci je tedy Soudní dvůr žádán, aby zaujal stanovisko jednak k opravným prostředkům, které nabízí Smlouva o EU, jednak k jazykovým požadavkům uvnitř orgánů a institucí Unie.

I – Věc a její kontext

2. Předtím, než připomenu předmět žaloby a žalobní důvody, uvedu několik podrobností ohledně tvůrce a obsahu napadených výzev k podání žádostí (dále jen „napadené akty").

A – *Tvůrce napadených aktů*

3. Eurojust významnou měrou přispívá k rozvoji Unie jakožto prostoru svobody,

1 — Původní jazyk: portugalština.

2 — Rozsudek ze dne 9. září 2003, Kik v. OHIM (C-361/01 P, Recueil, s. I-8283).

bezpečnosti a práva [3]. V souladu s článkem 29 EU vychází zřízení Eurojustu z potřeby poskytovat občanům Unie vysokou úroveň ochrany zlepšením soudní spolupráce členských států.

4. Eurojust byl zřízen jakožto instituce Unie nadaná právní subjektivitou rozhodnutím Rady 2002/187/SVV ze dne 28. února 2002 [4] (dále jen „rozhodnutí o Eurojustu"). Jeho účelem je v oblastech týkajících se závažné trestné činnosti podporovat a zdokonalovat koordinaci při vyšetřování a stíhání vedeném v různých členských státech, zdokonalovat spolupráci příslušných orgánů členských států a podporovat je.

5. Pro tento účel byl Eurojust vybaven zvláštní strukturou. Podle článku 2 rozhodnutí o Eurojustu se tato instituce skládá z národních členů vyslaných každým členským státem. Všichni národní členové tvoří kolegium. Za organizaci a činnost Eurojustu odpovídá kolegium. Jmenuje správního ředitele, který odpovídá za běžné řízení instituce [5]. Eurojust má také vlastní správní strukturu. Z článku 25 jednacího řádu Eurojustu [6] vyplývá, že zaměstnanci instituce jsou přijímáni správním ředitelem po vyhodnocení a schválení obsazovaných pracovních míst kolegiem. Projednávaná žaloba zpochybňuje právě podmínky přijímání zaměstnanců instituce.

B – *Obsah napadených aktů*

6. Dne 13. února 2003 bylo v *Úředním věstníku Evropské unie* zveřejněno osm výzev k podání žádostí za účelem vytvoření seznamů vhodných uchazečů pro obsazení pracovních míst dočasných zaměstnanců Eurojustu [7]. Tyto výzvy se týkaly zejména místa pověřeného pracovníka pro ochranu dat, místa účetního, místa odborníka na informatiku a informační technologie (správce internetové stránky) evropské soudní sítě, místa právního poradce, místa knihovníka/archiváře, místa tiskového atašé a místa sekretářky všeobecné správy. Každá z těchto výzev popisuje charakter nabízených funkcí, uvádí požadovanou kvalifikaci pro uchazeče o tyto funkce a upřesňuje podmínky pro přijetí a výběr uchazečů.

3 — Podle článku 2 EU si Unie stanoví zejména za cíl „zachovávat a rozvíjet Unii jako prostor svobody, bezpečnosti a práva, ve kterém je zaručen volný pohyb osob ve spojení s vhodnými opatřeními týkajícími se kontroly na vnějších hranicích, práva azylu, přistěhovalectví a předcházení a potírání zločinnosti".

4 — Rozhodnutí o zřízení Evropské jednotky pro soudní spolupráci (Eurojust) za účelem posílení boje proti závažné trestné činnosti (Úř. věst. L 63, s. 1; Zvl. vyd. 19/04, s. 197).

5 — Článek 28 rozhodnutí o Eurojustu.

6 — Úř. věst. 2002, C 286, s. 1.

7 — Úř. věst. 2003, C 34 A, s. 1 až 19.

7. V rámci kvalifikace se požadují zejména určité jazykové znalosti. Tyto požadavky se liší v závislosti na nabízených místech. U míst pověřeného pracovníka pro ochranu dat a právního poradce se vyžaduje vynikající znalost francouzštiny a angličtiny; dále se upřesňuje, že schopnost pracovat v dalších úředních jazycích Společenství je výhodou. Uchazeči o místo tiskového atašé musejí mít schopnost komunikovat alespoň v angličtině a francouzštině; v jejich případě je znalost dalších úředních jazyků Společenství výhodou. Pro místo sekretářky všeobecné správy se požaduje důkladná znalost angličtiny a francouzštiny; uspokojivá znalost dalších jazyků Společenství by krom toho byla výhodou. Pro místo odborníka na informatiku a informační technologie je dobrá znalost angličtiny nezbytná a schopnost komunikovat alespoň ve dvou dalších úředních jazycích Společenství, včetně francouzštiny, se považuje za výhodu. Po uchazečích o místo účetního se požaduje, aby měli důkladnou znalost jednoho z úředních jazyků Společenství a uspokojivou znalost dalšího jazyka Společenství, včetně uspokojivé znalosti angličtiny. Pouze výzva týkající se místa knihovníka/archiváře nezmiňuje žádné zvláštní požadavky v jazykové oblasti.

8. Podmínky pro předložení žádostí jsou ve všech napadených aktech popsány stejně. Žádost má být vyplněna nejen v jazyce, v němž byla výzva zveřejněna a v němž se uchazeč s výzvou seznamuje, ale také v angličtině. Dále mají být některé předkládané dokumenty, a sice motivační dopis a životopis, vyhotovené v angličtině.

C – *Předmět žaloby a žalobní důvody*

9. Tato žaloba má dvojí předmět. Svou žalobou se Španělské království domáhá, aby Soud v každém z napadených aktů zrušil bod týkající se dokumentů, jež mají být předloženy v angličtině, a aby rovněž zrušil body týkající se jazykové kvalifikace v napadených aktech, které tyto body obsahují. Žalobkyně tím, že svou žalobu směřuje na jazykové otázky, napadá jednak výběrové řízení, jednak kritéria, podle nichž se výběr provádí.

10. Na podporu svého návrhu uplatňuje žalobkyně tři žalobní důvody. V první řadě tvrdí, že napadené akty byly přijaty v rozporu s pracovním řádem ostatních zaměstnanců Evropských společenství (dále jen „PŘOZ") [8]. Tyto akty jsou dle jejího názoru v rozporu s čl. 12 odst. 2 písm. e) PŘOZ, protože

8 — Připomínám, že účelem tohoto řádu je doplnit služební řád úředníků Evropských společenství a upravit podmínky zaměstnání a pracovní podmínky dočasných, pomocných a místních zaměstnanců a zvláštních poradců zaměstnaných Společenstvími.

v konkrétních případech požadují více než uspokojivou znalost jiného než mateřského jazyka uchazeče, znalost francouzského jazyka a v každém případě pak nezbytnou znalost anglického jazyka. V druhé řadě poukazuje na porušení jazykového režimu Eurojustu [9], podle nějž je Eurojust povinen podřídit se jazykovému režimu Společenství, který ukládá užívání a respektování všech úředních jazyků Evropských společenství [10]. Na posledním místě uvádí, že došlo k porušení zásady zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti podle článku 12 ES, neboť požadavky a podmínky stanovené v napadených aktech bezdůvodně upřednostňují uchazeče, jejichž mateřským jazykem je angličtina nebo francouzština.

II – Přípustnost žaloby

11. Eurojust zpochybňuje přípustnost žaloby. Tato otázka je však choulostivá. Dle mého mínění si zasluhuje důkladné posouzení.

12. Na podporu nepřípustnosti lze uvést úvahy dvojího druhu. První z nich mají obecný dosah. Vycházejí ze skutečnosti, že zpochybněné akty byly přijaty nad rámec práva Společenství a nadto samostatnou institucí, která se nachází mimo institucionální rámec Unie upravený v článcích 7 ES a 5 EU. Z toho by vyplývalo, že napadené akty z oněch dvou důvodů nespadají do soudní agendy Společenství v oblasti přezkumu legality. Druhá řada úvah vychází ze samotného znění ustanovení Smluv. Ani článek 230 ES, ani článek 35 EU neumožňují podat žalobu proti takovému druhu aktů. Existuje jediná možnost, jak podat žalobu, a ta je vyhrazena neúspěšným uchazečům podle článku 91 služebního řádu úředníků Evropských společenství, který se použije obdobně na dočasné zaměstnance v souladu s článkem 73 PŘOZ.

13. Nelze zastírat, že tyto úvahy mají jistou váhu. Na jejich základě by Soudní dvůr mohl přijmout jednoduché řešení. Takto by mu stačilo rozhodnout, že k posouzení této žaloby není dán žádný právní základ. Takovéto řešení však má tu podstatnou nevýhodu, že vůbec neodpovídá zásadám, jimiž se vždy řídila judikatura Soudního dvora. V jeho důsledku by členský stát byl připraven o možnost napadnout akt, který by mohl porušovat základní zásadu práva Unie. Dle mého názoru je přitom nezbytné, aby se Soudní dvůr vyjádřil k otázkám týkajícím se vymezení základního právního rámce Unie.

9 — Článek 31 odst. 1 rozhodnutí o Eurojustu stanoví, že „na činnost Eurojustu se vztahují úřední jazykové předpisy Unie".

10 — Článek 1 nařízení Rady č. 1 ze dne 15. dubna 1958 o užívání jazyků v Evropském hospodářském společenství (Úř. věst. 1958, 17, s. 385; Zvl. vyd. 01/01, s. 3), ve znění platném k okamžiku podání této žaloby, stanoví, že „úředními a pracovními jazyky orgánů Unie jsou angličtina, dánština, finština, francouzština, italština, němčina, nizozemština, portugalština, řečtina, španělština a švédština". *(neoficiální překlad)*

Projednávaná věc takové otázky nastoluje. Úvahy na podporu nepřípustnosti sice zaslouhují pozornost, žádná z nich však dle mého názoru není rozhodující. Naproti tomu se nabízejí silné argumenty na podporu přípustnosti.

14. Není pochyb o tom, že přípustnost nelze, navzdory tvrzení žalobkyně, zakládat na článku 230 ES. Napadené akty nejsou akty Společenství. Opírají se o ustanovení Smlouvy o EU, která upravují zřízení, organizaci a fungování Eurojustu. Přípustnost žaloby je tedy třeba posuzovat podle těchto ustanovení. V rámci ustanovení upravujících soudní a policejní spolupráci v trestních věcech však článek 35 EU stanoví, že „Soudní dvůr je příslušný přezkoumávat legalitu rámcových rozhodnutí a rozhodnutí na základě žalob podaných členským státem nebo Komisí pro nepříslušnost, porušení podstatných formálních náležitostí, porušení této smlouvy nebo právního předpisu týkajícího se jejího provádění, anebo pro zneužití pravomocí".

15. Tato formulace vychází jednoznačně z ustanovení Smlouvy o ES upravujících žalobu na neplatnost [11]. V tom ohledu je však třeba připomenout, že Soudní dvůr rozhodl, že Evropské společenství je „společenstvím práva v tom, že ani jeho členské státy, ani jeho orgány neuniknou kontrole souladu svých aktů se základní ústavní listinou, jakou je Smlouva" [12]. Soudní dvůr z toho dovozuje, že přestože článek 230 ES vyjmenovává pouze omezený počet napadnutelných aktů, „systém Smlouvy [...] poskytuje přímý opravný prostředek proti veškerým opatřením orgánů, která mají právní účinky" [13]. V takovém Společenství je totiž zásada účinné soudní kontroly orgánů jednajících na základě ustanovení Smlouvy vyjádřením obecné zásady dodržování práva [14].

16. Tato zásada si tedy zasluhuje obecné uznání. Nelze ji omezit na institucionální rámec podle článku 7 ES. Soudní dvůr je totiž v souladu se svou ustálenou judikaturou toho názoru, že složky Společenství, které jsou v souladu se Smlouvou o ES nadány právní subjektivitou, také podléhají jeho kontrole [15]. Jakékoli jiné řešení by bylo v rozporu se zásadou, podle níž nehledě na

11 — Viz v tomto smyslu Gautier, M., *L'influence du modèle communautaire sur la coopération en matière de justice et d'affaires intérieures*, Bruylant, Brusel, 2003, s. 564.

12 — Rozsudek ze dne 23. dubna 1986, Les Verts v. Parlament (294/83, Recueil, s. 1339, bod 23).

13 — Bod 24 rozsudku Les Verts v. Parlament, uvedeného výše v poznámce pod čarou 12.

14 — Viz zejména rozsudek Soudu ze dne 17. července 1998, ITT Promedia v. Komise (T-111/96, Recueil, s. II-2937, bod 60), a rozsudek ze dne 15. května 1986, Johnston (222/84, Recueil, s. 1651, bod 18).

15 — Viz zejména rozsudky ze dne 10. července 2003, Komise v. EIB (C-15/00, Recueil, s. I-7281, bod 75), a ze dne 2. prosince 1992, SGEEM a Etroy v. EIB (C-370/89, Recueil, s. I-6211, body 15 a 16). Kromě toho není bez zajímavosti, že Komise se v jednom sdělení o vytvoření rámce pro evropské regulační agentury domnívá, že evropské agentury musejí dodržovat zásady institucionálního sytému, do nějž spadají, a zejména obecnou zásadu legality (KOM 2002/718 konečné).

svého tvůrce musí být každé rozhodnutí Společenství, kterým jsou zkrácena práva, předmětem účinného soudního přezkumu [16].

17. Domnívám se dále, že nyní nic nebrání tomu, aby režim Společenství práva a záruky, které z něj vyplývají, byly rozšířeny na rámec Evropské unie. Soudní dvůr chápe svou úlohu v rámci článku 220 ES jako povinnost zajistit dodržování práva v souladu s kritérii Společenství práva [17]. Na základě článku 46 EU ustanovení Smlouvy o ES upravující pravomoci Soudního dvora a výkon těchto pravomocí platí i pro ustanovení Smlouvy o EU týkající se soudní a policejní spolupráce v trestních věcech [18]. Soudnímu dvoru tedy přísluší zajistit v tomto rámci dodržování legality s ohledem na tatáž kritéria. To je logickým důsledkem Unie založené na právním státu, jak to vyplývá z článku 6 EU [19]. V *Unii práva* je nezbytné, aby akty orgánů a institucí Unie podléhaly přezkumu soudu Unie, jestliže mají mít právní účinky vůči třetím osobám [20].

18. A to je také případ napadených aktů [21].

19. Nelze však opomínat podmínky pro podání žaloby na neplatnost upravené Smlouvou o EU. Zásady legality a účinného soudního přezkumu zakotvené v rámci Společenství se sice uplatní i v rámci Unie práva, neznamená to však, že by režim a způsoby přezkumu byly totožné. Společenství a Unie totiž zčásti sledují odlišné cíle a podléhají různým podmínkám. Jelikož je žaloba založena na článku 35 EU, je třeba vzít v úvahu dvě zvláštní podmínky.

20. První podmínka se týká povahy napadených aktů. Článek 35 EU zjevně omezuje žaloby na rozhodnutí a na rámcová rozhodnutí přijímaná Radou v souladu s článkem 34 EU. Je nesporné, že příslušné předpisy neupravují žádný přezkum legality ve vztahu k aktům Eurojustu. To je bezpochyby zapříčiněno skutečností, že Eurojust, nemá

16 — Viz zejména usnesení Soudu ze dne 8. června 1998, Keeling v. OHIM (T-148/97, Recueil, s. II-2217, bod 33).

17 — Viz na posledním místě rozsudek ze dne 29. dubna 2004, Komise v. CAS Succhi di Frutta (C-496/99 P, Recueil, s. I-3801, bod 63).

18 — Rozsudek ze dne 12. května 1998, Komise v. Rada (C-170/96, Recueil, s. I-2763, bod 15).

19 — Viz Rideau, J., „L'incertaine montée vers l'Union de droit", *De la Communauté de droit à l'Union de droit. Continuités et avatars européens*, LGDJ, Paříž, 2000, s. 1.

20 — V tomto ohledu poznamenávám, že text Smlouvy o Ústavě pro Evropu, podepsané v Římě dne 29. října 2004 zástupci členských států, ve svém článku III-365 stanoví, že Soudní dvůr Evropské unie „rovněž přezkoumává legalitu aktů institucí a jiných subjektů Unie, které mají právní účinky vůči třetím osobám" (CIG 87/2/04).

21 — Tento bod nebyl zpochybněn ve věcech, v nichž soudce Společenství rozhodoval o legalitě obdobných aktů v rámci Smlouvy o ES: viz zejména rozsudek Soudu ze dne 11. července 1996, Bernardi v. Parlament (T-146/95, Recueil, s. II-769), usnesení Soudu ze dne 30. března 2000, Méndez Pinedo v. ECB (T-33/99, Recueil FP, s. I-A-63 a II-273), a rozsudek Soudního dvora ze dne 12. července 1989, Belardinelli a další v. Soudní dvůr (225/87, Recueil, s. 2353, body 13 a 14).

normotvornou ani rozhodovací pravomoc [22]. Jedná se o instituci zásadně výkonného charakteru. Rozhodnutí o Eurojustu tedy stanoví pouze zvláštní režim odpovědnosti [23] a systém podávání opravných prostředků v rámci práva na přístup k osobním údajům [24]. Z výše uvedeného rozsudku Les Verts v. Parlament však jednoznačně vyplývá, že takový nedostatek nemůže zakládat překážku přípustnosti žaloby. Mohl-li Soudní dvůr v tomto rozsudku připustit žalobu proti orgánu, jehož normotvorná funkce postupně převážila [25], je třeba připustit žalobu proti instituci v rozsahu, v němž má normotvornou funkci, třebaže je tato pouze výjimečná. Nejsou-li akty Eurojustu výslovně uvedeny v článku 35 EU, je tomu tak i proto, že jejich tvůrcem je instituce, která byla zřízena teprve po vypracování původního znění tohoto ustanovení. Z takového opomenutí však nelze vyvozovat, že se na její akty vztahuje imunita.

21. Soudní dvůr již v rámci systému Smlouvy o ES připustil, že žaloba na neplatnost může směřovat proti všem aktům majícím právní účinky nehledě na jejich povahu, formu či tvůrce [26]. Taková judikatura se zcela zjevně uplatní i v rámci Unie. Článek 35 EU je třeba vykládat tak, že určitým žalobcům poskytuje možnost domáhat se zrušení veškerých opatření přijatých v rámci hlavy VI a majících právní účinky vůči třetím osobám. Domnívám se, že „samotná myšlenka legality", která se má uplatnit v systému Unie práva, vyžaduje, aby tomu tak bylo [27].

22. Druhá podmínka se týká aktivní legitimace žalobce. Podle článku 35 EU mohou podat žalobu pouze členské státy a Komise. Tato podmínka na první pohled neklade v projednávané věci žádný problém. Žalobci oprávnění na základě článku 35 EU v zásadě nejsou povinni prokázat právní zájem. Jak již Soudní dvůr určil v rámci Smlouvy o ES, nemusí členský stát pro účely přípustnosti své žaloby prokazovat, že jím napadený akt má vůči němu právní účinky [28]. S ohledem na souběžnou úpravu žaloby na neplatnost,

22 — Tento omezený režim soudní agendy je shodný u dalších agentur Unie: viz k tomuto bodu studii Moliniera, J., „Le régime contentieux des Agences de l'Union européenne", *Les Agences de l'Union européenne. Recherche sur les organismes communautaires décentralisés*, Presses de l'Université des sciences sociales, Toulouse, 2002, s. 113.

23 — Článek 24 rozhodnutí o Eurojustu.

24 — Článek 19 rozhodnutí o Eurojustu. Preambule rozhodnutí o Eurojustu v tomto ohledu upřesňuje, že pravomocemi společného kontrolního orgánu, pověřeného kontrolou činnosti Eurojustu, není „dotčena příslušnost vnitrostátních soudů ani právní prostředky, které k nim lze podat".

25 — V tomto rozsudku uvedeném výše v poznámce pod čarou 12 totiž Soudní dvůr upřesňuje, že „Evropský parlament není výslovně uveden mezi orgány, jejichž akty lze napadnout, protože mu Smlouva o EHS ve svém původním znění svěřovala pouze poradní a politicko-kontrolní pravomoc, a nikoli pravomoc přijímat akty mající právní účinky vůči třetím osobám" (bod 24).

26 — Rozsudky ze dne 31. března 1971, Komise v. Rada (22/70, Recueil, s. 263); ze dne 11. listopadu 1981, IBM v. Komise (60/81, Recueil, s. 2639, bod 9), a Les Verts v. Parlament, uvedený výše v poznámce pod čarou 12, bod 24.

27 — Viz obdobně stanovisko generálního advokáta Manciniho ve věci Les Verts v. Parlament, uvedené výše v poznámce pod čarou 12, bod 7.

28 — Viz v tomto smyslu usnesení ze dne 27. listopadu 2001, Portugalsko v. Komise (C-208/99, Recueil, s. I-9183, bod 23).

obsaženou ve Smlouvě o ES a ve Smlouvě o EU, se může taková judikatura uplatnit i v rámci článku 35 EU.

23. Dále je nutné přihlédnout k námitce, kterou v projednávané věci vznesl Eurojust. Vzhledem k tomu, že proti napadeným aktům lze podat řádně žalobu na základě článků 90 a 91 služebního řádu, jakákoli snaha o přípustnost této žaloby je marná. Tato námitka však pomíjí význam, jaký členské státy tomuto typu žalob přikládají. Je nesporné, že žaloby založené na ustanoveních služebního řádu jsou zvláštní povahy, neboť se dotýkají pouze vztahu mezi žalobcem a orgánem [29]. Obranu zájmů vyplývajících z tohoto zvláštního vztahu však nelze považovat za jediný způsob zahájení řízení před Soudním dvorem. Členský stát, který v rámci tohoto vztahu nemá žádný zájem, musí mít možnost dovolávat se porušení ustanovení práva Unie na podporu žaloby na neplatnost [30].

24. Takové řešení v projednávané věci podporují dva důvody. Připomínám, že systém Smlouvy o EU přiznává členským státům silné přednostní postavení [31]. Proto by bylo zjevně nekonzistentní, kdyby jednotlivci měli možnost podat žalobu, aniž by i členské státy měly právo na přístup k soudu. Dále poznamenávám, že tato žaloba zpochybňuje základní požadavek práva Unie, které mají v první řadě chránit členské státy. Z článku 290 ES, na nějž odkazuje článek 41 EU, totiž vyplývá, že orgány Unie vykonávají své pravomoci při respektování jazykové rozmanitosti. Respektování jazykové rozmanitosti je jedním z hlavních aspektů ochrany národní identity členských států, jak to vyplývá z čl. 6 odst. 3 EU a z článku 149 ES [32]. Za těchto okolností nemůže být možnost obrany vlastních zájmů poskytnutá uchazečům v rozporu se základním zájmem na obraně takového pravidla, jako je pravidlo jazykové rozmanitosti Unie [33]. Zájem států není pohlcen zájmy jednotlivců; oba právní zájmy existují souběžně.

25. Proto se domnívám, že tuto žalobu je třeba prohlásit za přípustnou.

29 — K zvláštní povaze tohoto vztahu a k souvisejícím opravným prostředkům viz zejména rozsudek ze dne 22. října 1975, Meyer-Burckhardt v. Komise (9/75, Recueil, s. 1171).

30 — Viz obdobně rozsudek ze dne 20. března 1985, Itálie v. Komise (41/83, Recueil, s. 873, bod 30).

31 — Toto postavení potvrzuje jednak výjimečná úloha přiznaná členským státům v souvislosti s iniciativou při přijímání aktů v rámci hlavy VI Smlouvy o EU (čl. 34 odst. 2 EU), jednak jejich možnost obrátit se na Soudní dvůr s návrhem na přezkoumání aktů majících právní účinky vůči třetím osobám (čl. 35 odst. 6 EU).

32 — Článek 6 EU stanoví, že „Unie ctí národní identitu svých členských států". Článek 149 ES, vložený Maastrichtskou smlouvou, připomíná, že Společenství respektuje kulturní a jazykovou rozmanitost členských států.

33 — Viz obdobně rozsudek ze dne 22. května 1990, Parlament v. Rada (C-70/88, Recueil, s. I-2041, bod 26).

III – Posouzení žalobních důvodů

26. Žalobce se dovolává právních norem, jejichž relevanci pro řešení věci Eurojust zpochybňuje. Před projednáním legality napadených aktů je třeba vyřešit předběžnou otázku použitelnosti dovolávaných ustanovení.

A – *Určení použitelného práva*

27. Žalobce se v projednávané věci dovolává dvou ustanovení týkajících se PŘOZ a jazykového režimu Evropského společenství a obecné zásady práva Společenství, a to zásady zákazu diskriminace podle článku 12 ES.

28. O použitelnosti PŘOZ není pochyb. Ostatně není ani zpochybňována. Článek 30 odst. 1 rozhodnutí o Eurojustu stanoví, že „na zaměstnance Eurojustu se vztahují nařízení a předpisy platné pro úředníky a ostatní zaměstnance Evropských společenství, zejména ohledně jejich přijímání a postavení". Z toho zejména vyplývá, že přijímání dočasných zaměstnanců se u Eurojustu řídí podmínkami přijímání podle článku 12 PŘOZ. Tento článek stanoví, že „přijímání dočasných zaměstnanců je zaměřeno na zajištění služeb osob s co nejvyšší mírou schopnosti, výkonnosti a bezúhonnosti, vybraných na co nejširším zeměpisném základě mezi státními příslušníky členských států Společenství". Dále stanoví, že „dočasný zaměstnanec může být přijat pouze za předpokladu, že prokázal důkladnou znalost jednoho z jazyků Společenství a uspokojivou znalost dalšího z jazyků Společenství v rozsahu nezbytném pro výkon jeho funkce".

29. Uplatnění jazykového režimu Společenství je naproti tomu sporné. Eurojust jeho použitelnost popírá, přičemž uvádí dva argumenty spočívající na témže důvodu: údajné odchylce ve formulaci u různých jazykových verzí článku 31 rozhodnutí o Eurojustu. Zaprvé tvrdí, že všechny jazykové verze tohoto ustanovení kromě verze španělské hovoří o „úředních jazykových předpisech Unie", a nikoli o „jazykových předpisech orgánů Společenství", z čehož je třeba dovodit, že nařízení č. 1 se na tuto instituci nepoužije. Podle této teze je jazykový režim Unie odlišný od jazykového režimu Společenství a je třeba vyčkat do doby, kdy orgány Unie v této věci přijmou přesná ustanovení. Zadruhé, i kdyby byl jazykový režim Společenství shledán použitelným, Eurojust vylučuje, že by tak mohlo být i v případě určité části jeho činností. Skutečnost, že článek 31 rozhodnutí o Eurojustu ve všech svých jazykových

verzích vyjma verze španělské upřesňuje, že se tento režim vztahuje na „činnost" nebo „postupy" Eurojustu, znamená, že interní komunikace v rámci této instituce nespadá do působnosti tohoto režimu.

30. Při rozboru však žádný z těchto argumentů neobstojí. Použitelnost nařízení č. 1 v první řadě jasně vyplývá z náležitě upraveného sledu textových odkazů. Jazykový režim Unie, pokud se jedná o její třetí pilíř, totiž upravuje článek 41 EU. Tento článek výslovně stanoví, že článek 290 ES se vztahuje na ustanovení Unie týkající se policejní a soudní spolupráce v trestních věcech. Tento článek přitom odkazuje na to, že Rada stanoví pravidla pro používání jazyků v orgánech Společenství, která byla přijata formou nařízení č. 1 [34]. Krom toho je třeba poznamenat, že poslední pozměněná verze tohoto nařízení hovoří výslovně o jazycích „orgánů Unie". Právě tento režim je článkem 31 rozhodnutí o Eurojustu vztažen i na Eurojust, jakožto instituci jednající v rámci ustanovení Smlouvy o Unii.

31. Zadruhé, ani vynětí části činnosti Eurojustu z tohoto režimu není odůvodněné. Toto vynětí vychází z rozlišení mezi výkonnými funkcemi a funkcemi ryze administrativními, které však nemá oporu v právu. Nic totiž nenasvědčuje tomu, že administrativní funkce jsou vyňaty z pojmu „pracovních jazyků" uvedeného v nařízení č. 1. Vše naopak svědčí o tom, že tento pojem pokrývá bez rozdílu vnější komunikaci i vnitřní činnost orgánů. Soudní dvůr již ostatně tento pojem použil právě v tomto smyslu [35]. Rozsah působnosti jazykového režimu zahrnuje veškeré činnosti orgánů a institucí Unie, ať již se jedná o činnosti v oblasti vnějších vztahů či v oblasti jejich vnitřního fungování. To však neznamená, že je třeba odmítnout jakékoli rozlišování mezi vnější a vnitřní komunikací. Toto rozlišování bude ovšem relevantní pouze v rámci způsobů uplatnění jazykového režimu [36].

32. Zbývá vyjádřit se k použitelnosti zásady zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti. Eurojust její použitelnost popírá s tím, že tato zásada vycházející z článku 12 ES se neuplatní mimo rámec Společenství. Dle mého názoru tento argument není opodstatněný. Je totiž nesporné, že článek 12 ES zakotvuje obecnou zásadu práva Společenství [37] jakožto „konkrétní vyjádření

34 — Podotýkám, že stejně je tomu tak v rámci hlavy V Smlouvy o EU týkající se ustanovení o společné zahraniční a bezpečnostní politice, a to na základě článku 28 EU.

35 — Viz k tomu rozsudek ze dne 3. prosince 1981, Bakke-d'Aloya v. Rada (280/80, Recueil, s. 2887, bod 13).

36 — Viz bod 46 tohoto stanoviska.

37 — Rozsudek ze dne 3. října 2000, Ferlini (C-411/98, Recueil, s. I-8081, bod 39).

obecné zásady rovnosti“ [38]. Tyto zásady se řadí mezi „základní zásady“ právního řádu Společenství [39]. Z tohoto důvodu jsou součástí základního *acquis* Společenství [40]. Na základě článku 2 EU si přitom Unie klade za cíl „v plném rozsahu zachovávat *acquis communautaire* a rozvíjet jej“. Kategorie, k níž náleží tyto zásady, ostatně není Smlouvě o EU zcela neznámá, protože v souladu s jejím článkem 6 „Unie ctí základní lidská práva [...] jako obecné zásady práva Společenství“ [41]. Z toho dle mého mínění vyplývá, že základní zásada zákazu diskriminace a její konkrétní vyjádření, zásada zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti, se jednoznačně použijí v oblasti působnosti Smlouvy o EU. Proto je třeba mít za to, že tyto zásady lze namítat vůči orgánům a institucím jednajícím v tomto rámci [42].

33. Tento závěr založený na ochraně *acquis communautaire* vychází rovněž ze snahy o vnitřní soudržnost [43]. Vybudování prostoru svobody, bezpečnosti a práva spočívá jednak na ustanoveních Smlouvy o EU, jednak na ustanoveních Smlouvy o ES. Zásadní je, aby činnost uskutečňovaná orgány Unie podléhala stejným standardům nehledě na svůj základ. Článek 3 EU v tomto smyslu výslovně stanoví, že „Unie disponuje jednotnou soustavou orgánů, která zajišťuje soudržnost a nepřetržitost činností uskutečňovaných k dosažení jejích cílů za současného zachování a rozvíjení *acquis communautaire*“.

34. Nakonec bych k tématu použitelného práva rád dodal poslední poznámku. Dle mého názoru nespadá otázka jazykových požadavků pouze do oblasti nařízení nebo konkrétních ustanovení Smlouvy. Tuto otázku je nutno vztáhnout na základní práva a na základní zásadu a cíl Evropské unie [44]. V tomto ohledu je třeba připomenout, že respektování a prosazování jazykové rozmanitosti nejsou nijak neslučitelné s cílem společného trhu. V perspektivě Společenství založeného na volném pohybu osob naopak „připadá zvláštní význam ochraně práv

38 — Rozsudek ze dne 19. března 2002, Komise v. Itálie (C-224/00, Recueil, s. I-2965, bod 14).

39 — K zásadě zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti, jakožto „základnímu pravidlu“ Společenství, viz naposledy rozsudek ze dne 16. září 2004, Komise v. Rakousko (C-465/01, Recueil, s. I-8291, bod 25). K zásadě rovného zacházení, jakožto „základní zásadě“ práva Společenství, viz rozsudek ze dne 15. ledna 2002, Gottardo (C-55/00, Recueil, s. I-413, bod 34).

40 — Tvoří „základní ustanovení právního řádu Společenství“, která má Soudní dvůr chránit (viz v tomto smyslu posudek 1/91 ze dne 14. prosince 1991, Recueil, s. I-6079, bod 41). Viz také Pescatore, P., „Aspects judiciaires de l'acquis communautaire“, *Revue trimestrielle de droit européen*, 1981, s. 617.

41 — V tomto ohledu je třeba poznamenat, že Charta základních práv Evropské unie ve svém článku 21 zakotvuje pravidlo zákazu diskriminace jakožto základní právo, které lze namítat vůči orgánům Unie (Úř. věst. 2000, C 364, s. 1).

42 — Viz obdobně judikaturu vydanou v oblasti práva na přístup k dokumentům nacházejícím se u orgánů Unie: rozsudek Soudu ze dne 19. října 1995, Carvel a Guardian Newspapers v. Rada (T-194/94, Recueil, s. II-2765), a rozsudek ze dne 6. prosince 2001, Rada v. Hautala (C-353/99 P, Recueil, s. I-9565).

43 — Viz v tomto smyslu Timmermans, C., „The Constitutionnalization of the European Union“, *Yearbook of European Law*, 2002, díl 21, s. 1.

44 — Viz v tomto smyslu Nic Shuibhne, N., „Komentář k rozsudku Kik v. OHIM (C-361/01 P)“, *Common Market Law Review*, 2004, s. 1093.

a možností jednotlivců v jazykové oblasti“ [45]. Je nesporné, že možnost státního příslušníka Unie užívat vlastní jazyk je s to usnadnit výkon svobody pohybu a integraci do společnosti hostitelského státu [46]. Za těchto podmínek Soudní dvůr potírá jakoukoli formu nepřímé diskriminace na základě jazykových znalostí [47].

35. V Unii vybudované jako prostor svobody, bezpečnosti a práva, s cílem dosáhnout společnosti vyznačující se pluralismem [48], má respektování jazykové rozmanitosti zásadní význam. To vyplývá ze skutečnosti, že Unie má v souladu s čl. 6 odst. 3 EU ctít národní identitu členských států. Zásada respektování jazykové rozmanitosti byla krom toho výslovně upravena v Chartě základních práv Evropské unie [49] a ve Smlouvě o Ústavě pro Evropu [50]. Tato zásada je konkrétním vyjádřením plurality utvářející Evropskou unii.

36. „Mou vlastí je portugalština“. Tento slavný výrok Pessoy [51], převzatý mnoha literáty, jako byl například Camus [52], výstižně vyjadřuje pouto, které může existovat mezi jazykem a pocitem národní přináležitosti. Jazyk není pouze funkční prostředek společenské komunikace. Je to zásadní atribut osobní identity a zároveň základní prvek národní identity [53].

37. Domnívám se, že jazykový režim orgánů Unie nelze od tohoto kontextu a této zásady oddělit. Tento režim totiž zaručuje uznání jazykových práv jednotlivců, kteří mají *přímý* přístup k orgánům Unie. Vyplývá z osobité povahy vztahů mezi Unií a jejími občany. Je tedy třeba jej považovat za přímé vyjádření jazykové rozmanitosti, která je vlastní Evropské unii. Proto tvoří základní institucionální pravidlo Evropské unie.

38. Z toho zajisté nelze dovodit existenci absolutní zásady jazykové rovnosti v Unii. Jak vyplývá z výše uvedeného rozsudku Kik

45 — Rozsudky ze dne 11. července 1985, Mutsch (137/84, Recueil, s. 2681, bod 11), a ze dne 24. listopadu 1998, Bickel a Franz (C-274/96, Recueil, s. I-7637, bod 13).

46 — Rozsudky Mutsch, uvedený výše v poznámce pod čarou 45, bod 16, a Bickel a Franz, uvedený výše v poznámce pod čarou 45, bod 16.

47 — Rozsudek ze dne 28. listopadu 1989, Groener (C-379/87, Recueil, s. 3967, body 19 a 23).

48 — To je jedna ze základních hodnot Unie v souladu s článkem 2 Smlouvy o Ústavě pro Evropu, uvedené výše v poznámce pod čarou 20.

49 — Článek 22 Charty stanoví, že „Unie respektuje kulturní, náboženskou a jazykovou rozmanitost“.

50 — Článek 3 odst. 3 této smlouvy stanoví, že Unie „respektuje svou bohatou kulturní a jazykovou různorodost a dbá na zachování a rozvoj evropského kulturního dědictví“.

51 — „A minha pátria é a língua portuguesa“ (B. Soares, pseudonym F. Pessoy, *Livro do Desassossego*, Lisabon, 1931-1932.

52 — Uvádí se, že Camus řekl: „Ano, mám vlast, a tou je francouzština“.

53 — Tímto se vysvětluje, že Společenství si zajistilo jednotnou měnu, zatímco je nemyslitelné, aby Unie přijala společný jazyk (v tomto smyslu De Witte, B., „Language Law of the European Union: Protecting or Eroding Linguistic Diversity?“, *Culture and the European Union*, Oxford University Press, Oxford, 2004).

v. OHIM, odkazy na užívání jazyků v Evropské unii, obsažené ve Smlouvě, „nelze považovat za projev obecné zásady práva Společenství zajišťující každému občanovi právo, aby vše, co se může dotýkat jeho zájmů, bylo *za jakýchkoli okolností* sepsáno v jeho jazyce“ [54]. Existují totiž okolnosti, za nichž toto právo uplatňovat nelze. Takové okolnosti však musí být omezené a vždy odůvodněné. Orgány a instituce Unie mají v každém případě povinnost respektovat zásadu jazykové rozmanitosti.

B – *Použití na projednávanou věc*

39. V této věci se nejedná pouze o posouzení souladu mezi podmínkami pro přijímání a výběr dočasných zaměstnanců do instituce Unie a právem Unie. Takové jazykové požadavky, jaké byly napadeny v projednávaném případu, totiž mohou být stanoveny buď na základě jazykového režimu zvoleného pro vnitřní činnost instituce, anebo v závislosti na charakteru obsazovaných míst. Domnívám se, že v rozboru je nutné oba tyto důvody důsledně odlišovat. Proto je nezbytné provést nejprve posouzení právního režimu používání jazyků v orgánech a institucích Unie.

54 — Bod 82 rozsudku Kik v. OHIM, uvedeného výše v poznámce pod čarou 2 (odlišeno autorem toho stanoviska).

1) Jazykový režim orgánů a institucí Unie

40. Z předcházejících úvah o použitelném právu jasně vyplývá, že zásada respektování jazykové rozmanitosti Unie představuje základní požadavek vůči všem orgánům a institucím Unie. Tento požadavek však nelze považovat za absolutní. V praxi je třeba připustit omezení, aby byl zajištěn soulad mezi dodržováním zásady a požadavky institucionálního a administrativního života. Dále je třeba, aby taková omezení byla ohraničena a odůvodněna. V žádném případě nemohou mít dopad na podstatu zásady ukládající orgánům respektování a používání všech úředních jazyků Unie.

41. Pro posouzení opodstatněnosti možných omezení této zásady je nutné přihlédnout k souvislostem, za nichž má dojít k jejich uplatnění. Přesné stanovení dosahu takové zásady totiž závisí na dotyčném orgánu nebo instituci, na okolnostech dané situace a na protichůdných zájmech, které je třeba v takové situaci zohlednit.

42. V tomto ohledu se domnívám, že lze rozlišit tři různé situace.

43. Je zřejmé, že zásada respektování jazykové rozmanitosti vyžaduje nejvyšší ochranu v rámci komunikace mezi orgány a subjekty Unie. V takovém případě totiž tato zásada souvisí se základní demokratickou zásadou, o jejíž dodržování Soudní dvůr usiluje [55]. Tato zásada zejména požaduje, aby subjekty práva Unie – členské státy a evropští občané – měly snadný přístup k právním předpisům Unie a k orgánům, které je vytvářejí. Pouze takový přístup může poskytnout občanům Unie možnost účinně a rovnoprávně se podílet na demokratickém životě Unie [56]. Z toho plyne, že v rámci výkonu účastnických práv spojených s evropským občanstvím nemůže respektování jazykové rozmanitosti narážet na technické nesnáze, které může a musí efektivní orgán překonat.

44. Tato práva se uplatní rovněž na vztahy mezi občany a správou. V rámci správních řízení je nezbytné, aby zúčastněné osoby, členské státy a občané, měly možnost porozumět orgánu nebo instituci, s níž navazují vztah. V souladu s článkem 3 nařízení č. 1 proto platí zásada, že jednacím jazykem musí být jazyk zúčastněné osoby [57]. Je však nesporné, že v tomto rámci se na jazyková práva zúčastněných osob vztahují jistá omezení související s administrativními potřebami. Užívání odlišného jazyka, než je jazyk zúčastněných osob, tedy lze v jistých případech připustit, je-li zřejmé, že jim bylo umožněno účinně se seznámit s postojem dotyčného orgánu [58]. V tomto ohledu je třeba přihlédnout ke skutečnosti, že účastníci řízení se nepovažují pouze za osoby podléhající jurisdikci členského státu ve smyslu článku 2 nařízení č. 1, nýbrž za osoby kvalifikované a zainteresované, využívající myšlenkových a hmotných prostředků, které jim mohou umožnit dostatečnou informovanost [59].

45. Za těchto okolností je přípustné, aby Rada v souladu s článkem 290 ES přistoupila k rozdílnému zacházení s úředními jazyky. Volba Rady však musí být vhodná a přiměřená ve vztahu k zásadě jazykové rozmanitosti [60]. Dále tato volba nesmí vést k neodůvodněné diskriminaci mezi evropskými občany.

46. Od těchto prvních dvou případů je třeba odlišit režim vnitřního fungování orgánů

55 — Rozsudek ze dne 29. října 1980, Roquette Frères v. Rada (138/79, Recueil, s. 3333, bod 33).

56 — Článek 21 odst. 3 ES v tomto smyslu stanoví, že „[k]aždý občan Unie se může písemně obracet v jednom z jazyků uvedených v článku 314 na každý orgán nebo instituci, který je uveden v tomto článku [...], a má právo obdržet odpověď ve stejném jazyce".

57 — Rozsudek Soudu ze dne 27. února 1992, BASF a další v. Komise (T-79/89, T-84/89 až T-86/89, T-89/89, T-91/89, T-92/89, T-94/89, T-96/89, T-98/89, T-102/89 a T-104/89, Recueil, s. II-315, body 54 a 55), a rozsudek Soudního dvora ze dne 10. února 1998, Německo v. Komise (C-263/95, Recueil, s. I-441, bod 27).

58 — Viz zejména rozsudky Soudu ze dne 14. července 1994, Parker Pen v. Komise (T-77/92, Recueil, s. II-549, body 73 až 75), a ze dne 7. února 2001, Bonaiti Brighina v. Komise (T-118/99, Recueil FP, s. I-A-25 a II-97, body 16 až 19), jakož i rozsudek Kik v. OHIM, uvedený výše v poznámce pod čarou 2, body 92 až 94.

59 — Rozsudek Kik v. OHIM, uvedený výše v poznámce pod čarou 2, body 88 a 89.

60 — Rozsudek Kik v. OHIM, uvedený výše v poznámce pod čarou 2, bod 94.

a institucí Unie. Je-li jazyková rozmanitost základním pravidlem v rámci vnějších postupů, je tomu tak proto, že je třeba dodržovat jazyková práva subjektů majících přístup k orgánům a institucím Unie. Smlouva i judikatura naznačují, že volba jednacího jazyka přísluší členskému státu nebo osobě, která s orgány navázala vztah. Naopak v rámci vnitřního fungování orgánů Unie spadá volba interního jednacího jazyka do odpovědnosti uvedených orgánů, které mají pravomoc uložit svým pracovníkům jeho používání. Z článku 6 nařízení č. 1 vyplývá, že „orgány mohou stanovit podrobnosti o užívání jazyků svými vnitřními předpisy".

47. V tomto rámci proti sobě stojí dva typy požadavků. Na jedné straně jsou to základní důvody efektivity administrativní práce, které nutí k volbě omezeného okruhu pracovních jazyků [61]. Je zřejmé, že zcela pluralitní jazykový systém je v praxi neproveditelný a z hospodářského hlediska neúnosný pro orgán nebo instituci s technickým a odborným zaměřením. Na druhou stranu však nelze vnitřní jazykový režim zcela oddělit od režimu vnější komunikace orgánů. Fungování a složení institucí a orgánů Unie musí vždy odrážet snahu o zachování zeměpisné a jazykové rovnováhy Unie a dodržovat zásadu zákazu diskriminace [62]. To je také smyslem povinnosti orgánů přijímat pracovníky na co nejširším základě mezi státními příslušníky členských států.

48. V oblasti určování vnitřního jazykového režimu je tedy třeba orgánům a institucím Unie přiznat jistou funkční samostatnost. Tato samostatnost je nezbytná k zajištění jejich řádného chodu [63]. Dle názoru Soudního dvora je vyjádřením „zásady vlastní každému institucionálnímu systému" [64]. Tato samostatnost však musí být přísně vymezena. Lze ji uplatňovat pouze v mezích stanovených Smlouvou [65]. V tomto ohledu je třeba připomenout, že Smlouva svěřuje Radě hlavní odpovědnost za *stanovení* jazykového

61 — Viz v tomto smyslu stanovisko generálního advokáta Jacobse ve věci Kik v. OHIM, uvedené výše v poznámce pod čarou 2, bod 63, jakož i stanovisko generálního advokáta Van Gervena ve věci, v níž byl vydán rozsudek ze dne 15. června 1994, Komise v. BASF a další (C-137/92 P, Recueil, s. I-2555), bod 43.

62 — Viz obdobně rozsudek ze dne 4. března 1964, Lassalle v. Parlament (15/63, Recueil, s. 57), v němž Soudní dvůr vyjádřil zejména „snahu o zachování zeměpisné rovnováhy, jakou vyžaduje duch Společenství", i mezi samotnými pracovníky Společenství (Recueil, s. 73).

63 — Viz zejména rozsudek ze dne 15. září 1981, Lord Bruce of Donington (208/80, Recueil, s. 2205, bod 17).

64 — Rozsudek ze dne 23. září 1986, AKZO Chemie v. Komise (5/85, Recueil, s. 2585, bod 37).

65 — Viz obdobně rozsudek ze dne 28. listopadu 1991, Lucembursko v. Parlament (C-213/88 a C-39/89, Recueil, s. I-5643, bod 34).

režimu orgánů Unie[66]. Tato odpovědnost představuje široký prostor pro uvážení, pokud ovšem nepovede ke zpochybnění samotné podstaty zásady jazykové rozmanitosti. Naproti tomu orgány a instituce Unie mají pouze omezený prostor pro uvážení k *provádění* tohoto režimu. Nesmí jim být umožněno využívat jej jinak než za účelem uspokojení funkčních potřeb jejich vnitřní organizace.

49. Za těchto podmínek lze připustit volbu jednoho či několika jazyků Unie na interní úrovni za předpokladu, že je odůvodněna objektivními úvahami souvisejícími s funkčními potřebami dotyčné instituce a nevede-li k neodůvodněnému rozdílnému zacházení s občany Unie. Jednak je třeba se ujistit, zda zvolený režim odpovídá konkrétním potřebám dotyčné instituce například s ohledem na historii jejího zřízení, na místo sídla, na nutnost interní komunikace nebo na povahu zastávaných funkcí. Kromě toho je třeba ověřit, zda tato volba neohrožuje rovný přístup občanů Unie k zaměstnáním, která nabízejí orgány a instituce Unie. V této souvislosti všichni, kdo mají nezbytné schopnosti pro výkon funkcí na obsazovaných místech, musejí mít zajištěn přístup k přijímacím řízením a účast na nich za stejných podmínek[67].

50. V každém případě se nelze spokojit s odůvodněním interního jazykového režimu založeným na „povaze věci" (*„la naturaleza de los hechos"*), jak to učinil Eurojust před Soudním dvorem.

2) Legalita podmínek zaměstnání

51. V napadených aktech stanoví Eurojust požadavky z jazykové oblasti, které neodpovídají požadavkům vyplývajícím z čl. 12 odst. 2 PŘOZ. Liší se od nich buď rozsahem, anebo úrovní požadovaných znalostí. Španělské království tvrdí, že tento rozdíl je sám o sobě porušením PŘOZ.

66 — V této souvislosti poznamenávám, že Niceská smlouva, kterou se mění protokol o Statutu Soudního dvora, vyzývá Radu k přijetí pravidel o jazykovém režimu ve vztahu k Soudnímu dvoru a k Soudu v rámci Statutu Soudního dvora, a již nikoli v rámci jednacích řádů (článek 64 Statutu). Z toho plyne, že tato pravidla by měla získat postavení primárního práva a že jejich změny by musely být schváleny jednomyslně Radou v souladu s postupem podle článku 245 ES. Tato změna potvrzuje význam, jaký Smlouva přikládá ustanovením o jazykovém režimu, a zvláštní odpovědnost, která v této souvislosti náleží Radě.

67 — To rovněž vyplývá ze znění článku 15 ve spojení s článkem 21 Charty základních práv Evropské unie, které chrání jednak právo každého občana Unie na přístup k zaměstnání a k přijímacím řízením pořádaným v Unii, jednak právo nebýt obětí diskriminace mimo jiné na základě jazyka.

52. Takto formulovaný argument dle mého názoru není opodstatněný. Judikatura Společenství totiž nebrání tomu, aby orgán nebo instituce Unie stanovily profesní požadavky související zejména se znalostmi jazyků, které budou přísnější, než znalosti odpovídající minimálním požadavkům stanoveným v PŘOZ[68]. Tyto dodatečné požadavky však musejí být odůvodněné[69]. Jinými slovy, tyto požadavky musejí odpovídat legitimnímu cíli a být přiměřené sledovanému cíli.

53. Eurojust před Soudním dvorem uplatňuje dva druhy důvodů.

a) Důvod související s pracovním jazykem

54. Podle Eurojustu jsou požadované schopnosti nezbytné k tomu, aby se mezi sebou mohli přijatí uchazeči v rámci instituce dorozumívat. Jsou odůvodněné nutností ovládat pracovní jazyky Eurojustu.

55. Dle mého názoru není pochyb o tom, že volba interního jednacího jazyka může být nezbytná k zajištění řádného fungování orgánů a institucí Unie[70]. Tato volba je zjevně o to více oprávněná, pokud se jedná o odbornou instituci s omezenými zdroji. Požadavek na *kumulativní* znalost dvou *konkrétních* jazyků Unie u všech dotčených míst kromě místa účetního a knihovníka/archiváře však zjevně není pro účely dosažení tohoto legitimního cíle vhodný. K zajištění řádné komunikace uvnitř instituce zřejmě postačí znalost jediného společného jazyka. Jelikož všichni pracovníci této instituce takový jazyk ovládají, je zjevné, že požadavek na druhý pracovní jazyk nelze odůvodňovat interní komunikací.

56. Upřesňuji, že to však neznamená, že by některá instituce nemohla zvolit více pracovních jazyků. Tato volba však musí být jasně určena a odůvodněna konkrétními funkčními potřebami této instituce, zejména s ohledem na různorodost přijímaných pracovníků. Používání více jazyků na úsecích orgánu může odůvodňovat znalost některého z těchto pracovních jazyků. V takovém případě však zjevně postačuje požadavek na *alternativní* znalost těchto jazyků. V každém případě požadavek na *kumulativní* znalost různých jazyků nelze odůvodnit potřebami interní komunikace; takový požadavek může znamenat jedině vůli přiznat výsadní postavení některým jazykům Unie. Je však třeba

68 — Viz rozsudek Soudního dvora ze dne 13. července 1989, Cendoya v. Komise (108/88, Recueil, s. 2711, bod 24), a rozsudek Soudu ze dne 18. září 2003, Pappas v. Výbor regionů (T-73/01, Recueil, s. FP-IA-207, II-1011, bod 85).

69 — Viz v tomto smyslu rozsudek Lassalle v. Parlament, uvedený výše v poznámce pod čarou 62, Recueil, s. 74.

70 — Viz bod 47 tohoto stanoviska.

připomenout, že v souladu s článkem 290 ES přísluší pravomoc k odlišnému zacházení s úředními jazyky Unie výlučně Radě, která musí tuto pravomoc vykonávat s ohledem na nezbytné dodržování zásady jazykové rozmanitosti.

57. V projednávané věci jsou body související s požadavkem na kumulativní znalost dvou konkrétních jazyků Unie obsažené ve výzvách k podání žádostí týkajících se pověřeného pracovníka pro ochranu dat, právního poradce, sekretářky všeobecné správy, odborníka na informatiku a tiskového atašé zjevně nepřiměřené. Nelze je odůvodnit toliko cílem zajistit interní komunikaci v rámci instituce.

58. Pokud se jedná o požadavek na uspokojivou znalost angličtiny v případě místa účetního, lze jej připustit, byla-li volba angličtiny jakožto pracovního jazyka jasně určena a náležitě odůvodněna. Vyjádření předložené Soudnímu dvoru Eurojustem však není dostatečně jasné. Na jedné straně z něj vyplývá, že byl zvolen jediný interní jednací jazyk, aniž však je jasně řečeno, o jaký se jedná [71], a na druhé straně jsou oba jazyky požadované ve výzvách k podání žádostí zřejmě interními jednacími jazyky instituce [72]. Jednací řád Eurojustu mimoto v tomto ohledu neobsahuje žádné podrobnosti. Vzhledem k tomu, že Eurojust jasně neprokázal ani neodůvodnil volbu jednoho či více pracovních jazyků, je nutné jeho argumentaci v této záležitosti rovněž odmítnout.

59. Zbývá tedy posoudit další důvod vyjádřený Eurojustem na obranu legality napadených aktů.

b) Důvod související s charakterem funkcí

60. Eurojust dále tvrdí, že tyto jazykové požadavky souvisejí s funkcemi spojenými s jednotlivými dotyčnými místy.

61. Je třeba připustit, že charakter nabízených funkcí může odůvodňovat znalost dalšího jazyka vedle interního jednacího jazyka instituce. Opatření, kterým se zavádějí širší jazykové požadavky, než které stanoví PŘOZ, však nesmí porušovat základní zásadu, jakou je zásada zákazu diskriminace. Proto musí být jazykové požadavky stanovené z důvodu charakteru zaměstnání úzce

71 — Body 49 a 65 vyjádření k žalobě.

72 — Body 13 a 28 dupliky. To také implicitně vyplývá z vyjádření předneseného Eurojustem na jednání.

spjaté s obsazovanými pracovními místy a nesmějí vést ke zpochybnění požadavku na zeměpisnou rozmanitost pracovníků Unie.

62. V rámci první z těchto podmínek je třeba ověřit, zda mezi jazykovými požadavky a nabízenými funkcemi existuje nezbytný a přímý vztah. V případě, že takový vztah nebude prokázán, bude nutné na tyto požadavky nahlížet tak, že představují diskriminaci v neprospěch státních příslušníků Unie, kteří mají nezbytné schopnosti, ve smyslu článku 12 PŘOZ, k obsazení pracovních míst. Pominu-li kritérium státní příslušnosti, může taková diskriminace na základě jazyka představovat neodůvodněnou překážku přístupu k zaměstnání.

63. U druhé podmínky jde o to ověřit, zda přijaté požadavky nepředstavují nadměrný zásah do cíle, spočívajícího v zajištění zeměpisné rovnováhy uvnitř orgánů a institucí Unie. Je jisté, že přednost některých jazyků v rámci profesních požadavků přináší výhodu evropským občanům, kteří tyto jazyky znají jako jazyky mateřské. Taková výhoda tedy může představovat nepřímou diskriminaci na úkor ostatních občanů Unie. Zásada zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti tedy brání tomu, aby jazykový požadavek diktovaný služebními potřebami vedl k vyhrazení obsazovaného místa osobám jedné nebo více stanovených státních příslušností[73].

64. V projednávané věci není prokázáno, že by požadavky stanovené v případě obsazovaných pracovních míst představovaly diskriminaci na základě jazyka nebo státní příslušnosti.

65. Není zjevné, že by napadené akty ve svém účinku odrazovaly evropské občany, jejichž mateřský jazyk se liší od jazyků požadovaných v napadených aktech. Naopak, poskytnuté informace zjevně ukazují na vyvážené zastoupení jednotlivých státních příslušností v rámci přijímacího řízení i uvnitř dotyčné instituce.

66. Dále je pravdou, že Eurojust nepodal dostatečně podrobné vysvětlení o vztahu mezi každou z posuzovaných funkcí a odpovídajícími jazykovými požadavky. V tomto ohledu se spokojil s uvedením „implicitních" důvodů vyplývajících z popisu nabízených funkcí. Tyto důvody pak podle něj spočívají zejména v nutnosti udržovat stálé styky s externími osobami nebo subjekty jak na národní, tak na mezinárodní úrovni a v nutnosti mít rychle k dispozici vhodné pracovní prostředky. Za těchto podmínek je na místě připomenout, že institucím Unie musí být poskytnuta

73 — Rozsudek Lassalle v. Parlament, uvedený výše v poznámce pod čarou 62.

určitá samostatnost při stanovení charakteru jejich funkčních potřeb. Z toho plyne, že na legalitu napadených aktů může mít vliv pouze zjevná nevhodnost stanovených požadavků. V daném případě je třeba konstatovat, že Španělské království neuvedlo žádnou konkrétní skutečnost, která by vedla ke zpochybnění relevance jazykových znalostí požadovaných pro účely výkonu nabízených funkcí.

67. Odůvodnění související s interním jednacím jazykem v tomto případě nepostačuje k prokázání opodstatněnosti stanovených požadavků, avšak odůvodnění založené na charakteru funkcí nelze odmítnout. Vzhledem k tomu, že protiprávnost jazykových požadavků obsažených ve výzvách Eurojustu k podání žádostí nebyla prokázána, domnívám se, že žalobní důvody uplatněné vůči této části napadených aktů je třeba zamítnout.

3) Legalita podmínek výběru

68. Požadavek na zaslání části dokumentů, nezbytných k předložení žádostí, v angličtině je porušením pravidla, podle nějž mají soukromé osoby právo obracet se na orgány a instituce Unie v některém z úředních jazyků dle vlastního výběru. Toto pravidlo platí pro Eurojust na základě článku 2 nařízení č. 1, které se na Eurojust vztahuje v souladu s článkem 31 rozhodnutí o Eurojustu [74].

69. Proto je třeba si položit otázku, zdali je možné toto porušení odůvodnit. Situace, v níž se nacházejí uchazeči odpovídající na výzvu k podání žádostí vydanou institucí Unie, není srovnatelná se situací občanů obracejících se na orgány v rámci demokratické účasti na životě Unie. Jejich žádost je součástí organizovaného procesu výběru a přímo souvisí s výkonem určených funkcí. Za těchto podmínek lze dotčený požadavek odůvodnit, je-li přímo spjat s nezbytnými schopnostmi pro výkon obsazovaných míst a nepředstavuje-li nadměrný zásah do právních zájmů potencionálních zúčastněných osob.

70. To znamená, že jej v žádném případě nelze odůvodnit s odkazem na podmínky organizování a řízení procesu výběru. Z přijímacího řízení nelze vyloučit určitou osobu pouze z materiálních důvodů. Takové vyloučení by představovalo porušení základního práva dotyčných osob na přístup k zaměstnání. Naproti tomu lze od uchazeče o místo v instituci Unie požadovat, aby

74 — Viz bod 30 tohoto stanoviska.

v žádosti prokázal, že má jisté schopnosti nezbytné k obsazení dotčeného místa.

71. To je zajisté i případ výzev, v nichž je vynikající, důkladná nebo uspokojivá znalost angličtiny součástí kvalifikace požadované k obsazení nabízených míst. V tomto případě lze povinnost vyhotovit žádost v angličtině dát do souvislosti se stanovenými profesními požadavky. Krom toho každá zúčastněná osoba je na tyto požadavky upozorněna díky zveřejnění výzev k podání žádostí ve všech úředních jazycích Unie. Uchazeči mají konečně právo předložit svou žádost také v jazyce, v jakém byla zveřejněna výzva k podání žádostí. Z toho plyne, že zásah do jazykových práv dotyčných osob je omezeného rozsahu a v každém případě je odůvodněn funkcemi spojenými s dotyčnými pracovními místy.

72. Zbývá však jeden případ, kdy tyto podmínky zjevně nebyly splněny. Výzva k podání žádostí na místo knihovníka/archiváře stanoví, že dokumenty týkající se žádostí musejí být předloženy v angličtině. Přitom však neobsahuje žádné výslovné upřesnění ohledně jazykové kvalifikace. Vztah mezi nabízenou funkcí a požadavkem na předložení žádosti v angličtině tedy není dán. Z jiného výběrového kritéria obsaženého ve výzvě, podle nějž se vyžaduje „dobrá znalost zdrojů hlavních právních dokumentů [...] k systému *common law*", lze nepochybně dovodit, že znalost anglického jazyka je nezbytná. Nic však nesvědčí o tom, že by pro výkon dotčeného místa bylo nutné hovořit a psát anglicky.

73. Vzhledem k nedostatku přesných informací ohledně jazykových znalostí požadovaných pro dotyčné místo nelze zjistit, zda je zpochybňovaný požadavek odůvodněný. Proto se domnívám, že podmínka týkající se vyhotovení dokumentů k žádosti v angličtině uvedená ve výzvě k podání žádostí na místo knihovníka/archiváře je protiprávní.

IV – Důsledky navrženého řešení

74. Španělské království žádá Soudní dvůr, aby napadené akty částečně zrušil. Vzhledem k předcházejícímu je třeba tomuto návrhu zčásti vyhovět.

75. Ve své judikatuře v oblasti výběrových řízení na úředníky a dočasné zaměstnance[75] však Soudní dvůr vždy usiloval o zohlednění

75 — Viz zejména rozsudky ze dne 14. července 1983, Detti v. Soudní dvůr (144/82, Recueil, s. 2421, bod 33), a ze dne 6. července 1993, Komise v. Albani a další (C-242/90 P, Recueil, s. I-3839, body 13 a 14).

nejen zájmu na legalitě a zájmů neoprávněně vyloučených uchazečů, ale také zájmů již vybraných uchazečů, vůči nimž nelze mít žádné výhrady. Soudní dvůr takto připustil, že vady přijímacího výběrového řízení nezpůsobují automaticky zrušení veškerých výsledků takového řízení.

76. Obdobné řešení se dle mého názoru nabízí i v projednávané věci. Pro případ, že se Soudní dvůr rozhodne postupovat podle tohoto stanoviska, bude třeba upřesnit, že při částečném zrušení výzvy k podání žádostí na místo knihovníka/archiváře nelze zpochybnit jmenování již provedené na základě zveřejněné výzvy.

V – Závěry

77. Ve světle předcházejících úvah navrhuji, aby Soudní dvůr:

1) zrušil výzvu k podání žádostí vydanou Eurojustem pro místo knihovníka/archiváře v rozsahu, v němž požaduje, aby dokumenty k podání žádosti byly vyhotoveny a předloženy v angličtině;

2) ve zbývající části žalobu zamítl.